

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2024-09-06

Diarienummer:
KTN-2024-00443

Handläggare:
Runa Wendle

Kulturnämndens yttrande på förslag till reviderad handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att lämna bifogat förslag på yttrande som nämndens svar på kommunstyrelsens remiss av reviderad handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Ärendet

2016 fattade kommunfullmäktige beslut om Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Till programmet finns det en handlingsplan som kommunstyrelsen fattade beslut om 2016-11-23 och som reviderades 2017-11-22. Ett förslag till reviderad handlingsplan har nu tagits fram. Handlingsplanen för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning för åren 2025–2026 har remitterats till berörda nämnder och bolag för yttrande och i detta ärende finns förslag till kulturnämndens yttrande.

Beredning

KTN kansli har samordnat beredningen med övriga avdelningar inom förvaltningen.

Föredragning

Uppsala kommun genom omsorgsnämnden har sedan 2016 Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Till programmet finns det en handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning som

kommunstyrelsen fattade beslut om 2016-11-23 och som reviderades 2017-11-22. Nu har det arbetats fram ett förslag på reviderad handlingsplan som kommunstyrelsen har skickat på remiss. Beredningen av det reviderade förslaget har letts av vård- och omsorgsförvaltningen som bjudit in berörda förvaltningar och bolag att delta och där kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har varit representerad. Handlingsplanen är förslagen att gälla för tidsperioden 2025–2026.

De övergripande målen i program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska alla kommuns nämnder och bolagsstyrelser ta ansvar för att uppfylla. Handlingsplanen har fokus på prioriterade åtgärder för valda nämnder och bolag och förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa.

Handlingsplanen innehåller åtgärder utifrån programmets nio målområden, dessa är:

1. Demokrati och inflytande
2. Bemötande och kompetens
3. Information och kommunikation
4. Fysisk tillgänglighet
5. Utbildning
6. Arbete och sysselsättning
7. Bostad
8. Vardags- och familjeliv samt
9. Kultur, fritid, idrott och hälsa

Förvaltningen ser att handlingsplanen är ambitiös, men ser också problem med kopplingen till programmet då det inte har uppdaterats sedan det beslutades 2016. Handlingsplanen bygger på programmets målområden och de många delmål som finns i programmet. Alla delmål är inte längre aktuella. Likaså har nya förutsättningar tillkommit vilket gör att inledande texter i handlingsplanen är förutsättningar som borde stå med i programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättningar.

När det gäller målområdena saknar förvaltningen kulturnämnden som delansvarig under delmål 4.3 i förslag till handlingsplan. Kulturnämnden ansvarar för flertalet verksamheter i kommunala miljöer som riktar sig till allmänheten och bör liksom andra nämnder vara med som delansvarig för att ta fram arbetsätt för att utvärdera tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Vidare har förvaltningen kommentarer på ett delområde under målområde 9, *Kultur, idrott och hälsa*, där det står att fritidsklubbarna ska vara tillgängliga för alla barn. Detta stämmer inte i dagsläget då verksamheten inte har möjlighet att ta emot barn med särskilda behov som kräver extra tillsyn då fritidsklubbarna inte är berättigad till den ersättning som fritidshemsverksamheten kan söka för dessa målgrupper. Det innebär att i dagsläget så hänvisas barn i årskurs 4–6 med stora behov av omsorg till fritidshemmet.

Det är otydligt hur ansvaret ser ut mellan nämnder för kultur- och fritidsaktiviteter för vuxna med funktionsnedsättning. Förvaltningen föreslår därför ny åtgärd under mål 9:

- Att utreda hur ansvaret ser ut för kultur- och fritidsverksamhet för vuxna med funktionsnedsättning mellan olika nämnder samt säkerställa att samordning sker

Under mål 9 saknar förvaltningen även åtgärder kopplade till kulturområdet och föreslår ny åtgärd.

- Utveckla arbetet med att informera om kulturupplevelser tillgängliga för alla.

Se mer i bifogat förslag till yttrande.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har ingen påverkan på nämndens budget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 6 september 2024
- Bilaga 1 Förslag till yttrande gällande handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Bilaga 2 Förslag till handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Bilaga 3 Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
YttrandeTill kommunstyrelsen
Ert diarienummer: KSN-2024-01318Handläggare:
Wendle. Runa

Yttrande från Kulturnämnden gällande Handlingsplan för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Kulturnämnden ställer sig i stort positiv till förslaget om handlingsplan för full delaktighet, men konstaterar att programmet som handlingsplanen är kopplad till har funnits sedan 2016 och har avsnitt som skulle behöva ses över och som också påverkar handlingsplanens utformning. Handlingsplanen bygger på programmets målområden och de många delmål som finns i programmet. Alla delmål är inte längre aktuella (se exempel under målområde 9 nedan). Likaså har nya förutsättningar tillkommit vilket gör att inledande texter i handlingsplanen är förutsättningar som borde stå med i programmet för full delaktighet så som Agenda 2030 samt nya nationella mål för funktionshinderpolitiken.

Nedan kommer mer specifika kommentarer på målområden.

Målområde 4 - Fysisk tillgänglighet

Kulturnämnden saknas som delansvarig för åtgärd 4.3, *Ta fram arbetssätt för att utvärdera kommunala miljöer som riktar sig till allmänheten utifrån tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning...*

Kulturnämnden ansvarar för verksamhet i form av exempelvis bibliotek, fritidsgårdar, kulturskola och museum som alla är kommunala miljöer som riktar sig till allmänheten. Kulturnämnden bör därmed vara delansvarig liksom övriga nämnder med verksamhet och lokaler öppna för allmänheten.

Som exempel arbetar kulturnämndens verksamhetsområde *Kultur och natur i skolan* för att deras utbud till skolor ska vara tillgängligt för alla, men i nuläget är vissa föreställningar inte möjliga att boka på lika villkor för elever med fysisk funktionsnedsättning som använder rullstol då ingen lokal kan ta emot mer än 1-2 rullstolar, till föreställningar som är riktade till just dessa. Detta har beröring även på målområde 5 där handlingsplanen anger att utbildningsmiljön ska vara utformad så att alla kan delta oavsett funktionsnedsättning.

Målområde 9 – Kultur, idrott och hälsa.

Ett av delmålområdena under mål 9 lyder *Fritidshem, fritidsklubbar, fritidsgårdar, lekplatser och kulturskola ska vara tillgängliga för alla barn och ungdomar.*

Kulturnämnden vill informera om att detta inte ryms inom fritidsklubbarnas uppdrag. Både fritidshem och fritidsklubb regleras av skollagen och har därmed nära koppling till målområde 5, utbildning. Fritidsklubben har inte möjlighet att ta emot barn med särskilda behov som kräver extra tillsyn då fritidsklubbarna inte är berättigade till den ersättning som fritidshemsverksamheten kan söka för dessa målgrupper. Det finns dessutom stöd för detta i skollagen där det i § 7 står att: "Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem." Det innebär att i dagsläget så hänvisas barn i årskurs 4–6 med stora behov av omsorg till fritidshemmet. Ska detta ändras behöver frågan om möjlighet till extra ersättning för barn med särskilda behov även i fritidsklubbens verksamhet utredas.

Det är inte helt klarlagt hur ansvaret ser ut för kultur- och fritidsaktiviteter för målgruppen vuxna med funktionsnedsättning. Kulturnämnden har exempelvis bidrag till studieförbunden för vissa riktade aktiviteter inom kultur i vården-verksamhet och har tillsammans med omsorgsnämnden med flera nämnder ett IOP med föreningen Fyrisgården för att samordna nätverket *Fritid för alla* som synliggör fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar. Omsorgsnämnden ger bidrag till vissa föreningar som bedriver aktiviteter på fritiden och har i egen regi ett flertal träffpunkter som har verksamhet på fritiden för personer med funktionsnedsättning inom LSS samt personer med psykisk funktionsnedsättning. Vem som ansvarar för vad skulle behöva klargöras. Kulturnämnden föreslår ny åtgärd under mål 9:

- *Att utreda hur ansvaret ser ut för kultur- och fritidsverksamhet för vuxna med funktionsnedsättning mellan olika nämnder samt säkerställa att samordning sker*

Kulturnämnden saknar åtgärder kopplade till kulturområdet och föreslår ytterligare ny åtgärd under mål 9:

- *Utveckla arbetet med att informera om kulturupplevelser tillgängliga för alla.*

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Anna Eriksson
Nämndsekreterare

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:
Omsorgsnämnden

Datum:
2024-04-22

Diarienummer:
OSN-2023-00476

Handlingsplan för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning avser skapa förutsättningar för en ökad inkludering och trygghet. Samt att upplevelsen av frihet, delaktighet och självbestämmande ska stärkas för personer med funktionsnedsättning. Programmet syftar även till att medvetandegöra målgruppens situation samt motverka stigmatisering.

Detta är handlingsplanen kopplad till *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Handlingsplanen har fokus på prioriterade åtgärder för valda nämnder och bolag och förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa.

Handlingsplanen innehåller åtgärder utifrån programmets nio målområden. Dessa är

1. Demokrati och inflytande
2. Bemötande och kompetens
3. Information och kommunikation
4. Fysisk tillgänglighet
5. Utbildning
6. Arbete och sysselsättning
7. Bostad
8. Vardags- och familjeliv samt
9. Kultur, fritid, idrott och hälsa

Syfte

Syftet med handlingsplanen till *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* är att stärka måluppfyllelse och intensifiera programmets implementering genom att specificera prioriterade åtgärder och indikatorer utifrån programmets målområden.

Åtgärderna i handlingsplanen ska underlätta för nämnder och bolagsstyrelser att prioritera och integrera programmet i sina verksamhets- och affärsplaneringar. På så sätt kan handlingsplanen bidra till snabbare måluppfyllelse av *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.

Omfattning

Sedan programmet antogs 2016 har bland annat Agenda 2030¹ tillkommit. Arbetsätt och retorik vad gäller arbetet med funktionsrättsfrågor har också utvecklats och 2017 beslutade riksdagen om nytt mål och inriktning för funktionshinderpolitiken. Det nya och nu gällande målet för funktionshinderpolitiken² är: *att med FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund.*

Myndigheten för delaktighet beskriver att ett arbete som utgår från befolkningens mångfald måste inkludera funktionsnedsättning³ som en variabel, som att

- säkerställa tillgänglighet och delaktighet för människor med olika fysiska och psykiska funktionsnedsättningar
- verka för jämlika förutsättningar oavsett funktionsförmåga
- skapa delaktighet oavsett socioekonomisk bakgrund.

För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderpolitiken inriktas mot fyra områden. Dessa är principen om universell utformning⁴, identifiera tillgänglighetsbrister och åtgärda dem, individuellt stöd och lösningar samt förebygga och motverka diskriminering. I möjligaste mån har revideringen av handlingsplanen inkluderat nu gällande nationell politik samt Agenda 2030.

Ansvar, genomförande och spridning

De övergripande målen i program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska alla kommuns nämnder och bolagsstyrelser ta ansvar för att uppfylla.

Handlingsplanen har inom ramen för åtgärder utsett samordnande funktions och ansvariga för att genomföra respektive åtgärd. Varje nämnd och styrelse ansvarar för att integrera åtgärder i sina verksamheter och planering samt genomföra åtgärden inom sina verksamhetsområden.

Arbetet kan med fördel bedrivas i samverkan i kommunen, samt med civilsamhället, funktionsrättsrörelsen, brukareexperter och andra viktiga parter utifrån åtgärden eller målområdet.

Handlingsplanen gäller för tidsperioden 2025-2026.

¹ FN:s globala utvecklingsmål, Agenda 2030, är idag en del av Uppsala kommuns styrning. Det är till exempel integrerat i kommunens styrdokument Mål och budget. En stor del av detta är att minska ojämlikheter och orättvisor.

² [Mål för funktionshinderspolitiken - Regeringen.se](#) 240103

³ [Mål och inriktning funktionshinderspolitiken - MFD](#) 231127

⁴ Universell utformning handlar om att bredda spektret av användare för att utveckla lösningar som redan från början fungerar för så många människor som möjligt. Då undviks onödiga anpassningar i efterhand och tillgängligheten ökar från start. Det som är helt nödvändigt för vissa blir bra för många och bekvämt för de flesta. (MFD, 231215)

Remissex

Målen åtgärder, indikatorer samt ansvariga

Målområde 1 - Demokrati och inflytande

Programmets mål är att invånare med funktionsnedsättning ska kunna ha samma makt över sina liv som andra invånare har i Uppsala kommun. Alla ska ha möjlighet att bidra efter förmåga, ta del av information och föra fram sina synpunkter. Alla medborgare ska garanteras delaktighet och tillgänglighet vid allmänna val.

För detta ska metoder, strukturer och system för brukarinflytande utvecklas och användas. Personer med funktionsnedsättning och brukarorganisationernas erfarenheter och kunskaper ska tas till vara både i kommunens verksamheter och inför beslut som påverkar personer med funktionsnedsättning. Mer specifikt ska en konsekvensanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning alltid göras och dokumenteras i underlagen inför politiska beslut.

Återkommande dialoger och samverkan ska ske mellan företrädare för Uppsala kommun, brukare, närstående och brukarorganisationer.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
1.1. Följ upp att det är tydligt för personer med funktionsnedsättning hur synpunkter till kommunen kan lämnas och hur de hanteras. Följ upp att de som lämnat synpunkter upplever att de fått återkoppling på dessa.	OSN	Nämnder och bolag med synpunkts-hanterings-system	2025-2026
1.2. Möjliggör för personer med funktionsnedsättning att utöva sina rättigheter genom att i högre grad öppna upp för deltagande i fora som hanterar frågor som berör dem, på individnivå, verksamhetsnära och politisk nivå.	OSN	Alla nämnder och bolag	2025-2026

Indikatorer

- andel nämnder och bolag som har öppna möten eller fora där brukareexperter eller representanter från funktionsrättsrörelsen kan komma i dialog

Målområde 2 – bemötande och kompetens

Alla personer ska, oavsett funktionsnedsättning, bemötas med kunskap och respekt av medarbetare i kommunens samtliga verksamheter, ha reella möjligheter att bestämma i frågor som gäller dem och erbjudas personcentrerat och samordnat stöd.

Uppsala kommun ska i samverkan med myndigheter arbeta för att förebygga att personer med funktionsnedsättning faller mellan organisatoriska mellanrum. Samordnad individuell plan (SIP) ska implementeras och användas.

För detta ska relevant kompetens säkerställas hos medarbetare vars arbete berör personer med funktionsnedsättning. Kompetensutveckling kring tillgänglighet och delaktighet ska utgå från ett brukarperspektiv. Utbildning i bemötande och värdegrundsfrågor rörande personer med funktionsnedsättning ska erbjudas förtroendevalda.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
2.1 Säkra att medarbetare har kompetens att bemöta individer oavsett funktionsnedsättning samt hantera frågor som berör dem genom prioriterade satsningar. I utvecklingsarbetet kan personer med funktionsnedsättning och/eller funktionsrättsrörelsen bidra med erfarenheter och behov.	OSN	Alla nämnder och bolag	2025-2026
2.2 Utveckla samverkan med myndigheter, civilsamhället samt Region Uppsala kring samsjuklighet och psykiatriska funktionsnedsättning för att minska konsekvenserna av organisatoriska mellanrum mellan huvudmännen för dessa individer.	OSN	OSN, SCN, AMN, UBN och ÄLN	2025-2026
2.3 Säkra arbetssätt som möjliggör att undersökningar som mäter bemötande kan användas för att göra anpassningar som möter behov hos personer med funktionsnedsättning.	OSN	OSN, ÄLN, AMN, UBN, SCN, Uppsalahem AB samt Uppsala kommun Arena och Fastigheter AB	2025-2026

Indikatorer

- Andel medarbetare som gått utbildning i IBIC på lärportalen
- Andel medarbetare som gått utbildning i diskriminering med fokus på diskrimineringsområde 6, funktionsnedsättning.
- Antal SIP

Målområde 3 – information och kommunikation

I Uppsala ska alla kunna ta del av information och kommunicera utifrån sina förutsättningar.

Alla ska ges förutsättningar att använda och utveckla sin kommunikativa förmåga. Kommunala verksamheter ska arbeta för att informera på ett sätt som når alla oavsett funktionsnedsättning. Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK⁵) ska utvecklas, användas och spridas inom Uppsala kommuns verksamheter.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
3.1 Säkra att det finns rutiner som stödjer att beslut och information kommuniceras så att den som berörs förstår hur beslutsprocessen går till samt innebörden av beslutet.	OSN	OSN, ÄLN, SCN, AMN, PBN och UBN	2025-2026
3.2 Skapa arbetssätt med stöd av civilsamhället kring kompetenshöjande insatser som kan leda till att individer med funktionsnedsättning får en bättre funktionalitet och delaktighet. Målgruppens behov, erfarenheter och kompetens ska tillvaratas i arbetet.	OSN	KTN, IFN, OSN, SCN och AMN	2025-2026
3.3 Samordna kommunens arbete med att öka IT-kompetensen för personer med funktionsnedsättning så att resurserna kan användas mer systematiskt.	OSN	KTN, UBN, ÄLN och OSN	2025-2026

Indikatorer

- Antal besökare på Funk-ITs hemsida

⁵ [Om alternativ och kompletterande kommunikation \(AKK\) - infoteket \(region uppsala.se\)](#) 231129

Målområde 4 – Fysisk tillgänglighet

Alla ska tryggt kunna förflytta sig, vistas i och använda Uppsalas inne- och utemiljö.

Tillgängligheten ska öka i offentliga lokaler och dess utemiljöer. Resor med färdtjänst och andra samhällsbetalda resor som såsom skolskjuts ska vara trygga, pålitliga och ändamålsenliga för den enskilde. I den mån kommunen har rådighet ska parkeringsplatser för rörelsehindrade ökas för ökad tillgänglighet till det offentliga rummet.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
4.1 Utveckla arbetet med dialog och delaktighet i stadsbyggandet för att bättre ta tillvara kunskap och erfarenheter från funktionsrättsrörelsen samt brukare.	KS	GSN, UBN, KS, PBN, Uppsala kommuns skolfastigheter AB, Uppsala kommun arenor och fastigheter AB, samt Uppsalahem AB	2025-2026
4.2 Förtydliga vad principen om universell utformning innebär och tillämpa den vid byggande och ombyggnation i kommunen.	KS	De nämnder och bolag som hanterar byggande och ombyggnation	2025-2026
4.3 Ta fram arbetssätt för att utvärdera kommunala miljöer som riktar sig till allmänheten utifrån tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Målgruppens erfarenheter och behov ska tas tillvara vid utformande av metod för utvärdering.	OSN	GSN, OSN, SCN, UBN, PBN, KS, Uppsala kommuns skolfastigheter AB samt Uppsala kommun arenor och fastigheter AB	2025-2026
4.4 Säkra inflytande från brukareexperter och funktionsrätt inom verksamheten för samhällsbetalda persontransporter för att resorna ska bli tryggare, pålitligare och ändamålsenligare för den enskilde.	GSN	OSN, ÄLN, UBN	2025

Indikatorer

- Tillgänglighetsronder (tex arbetsmiljö(skydds)ronder med tillgänglighetsperspektiv) är utvecklade och används.

Målområde 5 - utbildning

Alla barn, ungdomar och vuxna ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att både nå kunskapsmålen och använda sin kunskap och förmåga i vardagslivet.

Utbildningsmiljön ska vara utformad så att alla kan delta oavsett funktionsnedsättning. Utbildningsmiljön ska även vara tillgänglig för vårdnadshavare och besökare.

Möten mellan elever från olika skolformer ska främjas i syfte att motverka stigmatisering av barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
5.1 Skapa arbetssätt som säkrar att lärare och andra medarbetare i skolmiljön kan stötta elever med funktionsnedsättning i att delta i undervisning och nå målen.	UBN	OSN och UBN	2025-2026
5.2 Stärk samordningen mellan UBN, SCN, OSN och AMN vad gäller barn, unga och vuxna med bristande skolgång, så att de kan delta i utbildning och klara målen oavsett anpassad eller vanlig skolgång.	UBN	UBN, OSN, SCN och AMN	2025-2026

Indikatorer

- Andel pedagoger som får möjligheten att ta del av handledning, konsultation och kompetensutvecklande insatser med fokus på barn med funktionsnedsättning.
- Antal legitimerade lärare och speciallärare per elev i anpassad skola
- Indikatorer från undersökningen liv och hälsa ung⁶ kring hur elever med funktionsnedsättning uppfattar utbildningsmiljön
- SIP där flera förvaltningar är part
- Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel i procent

⁶ [Liv och hälsa ung - Region Uppsala](#)

Målområde 6 – Arbete och sysselsättning

Allas arbetsförmåga ska tas tillvara.

Uppsala kommun ska vara ett föredöme som arbetsgivare och även verka för att privata arbetsgivare tar sitt ansvar så att personer med funktionsnedsättning kan finna, få och behålla ett arbete. Möjligheterna till anpassade arbetsplatser, arbetsuppgifter och arbetstider ska öka för att alla ska kunna arbeta efter sin förmåga och sina förutsättningar.

Uppsala kommun ska stärka möjligheten till meningsfull sysselsättning för personer vars funktionsnedsättning försvårar ett ordinarie arbete.

Tillgången till praktikplatser för personer med funktionsnedsättning, exempelvis anpassade gymnasieskolans elever, ska öka.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
6.1 Säkra att systematik finns för att genom normkritisk rekrytering, inkluderande arbetsplatser samt anpassade anställningsvillkor öka antalet anställda med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.	KS/HR	Alla nämnder och bolag	2025-2026
6.2 Genom samverkan inom kommunkoncernen, samt med civilsamhället och näringslivet, främja ett bredare utbud av arbetsmarknadsinsatser för personer med funktionsnedsättning.	AMN	Alla nämnder och bolag	2025-2026
6.3 Stärk samordning mellan UBN, AMN och OSN så att fler personer med funktionsnedsättning kan etablera sig på arbetsmarknaden eller genom fortsatta studier då de slutar i anpassad gymnasieskola.	UBN	AMN, OSN, UBN	2025-2026
6.4 Utveckla nya, och stöd befintliga, fungerande modeller som ökar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att närma sig arbetsmarknaden.	AMN	AMN, OSN, SCN och UBN	2025-2026

Indikatorer

- Antal medarbetare som gått utbildningen En arbetsplats för alla - webbutbildning om diskriminering i lärportalen.
- Antalet arbetsmarknadsanställningar

Målområde 7 - Bostad

Alla ska ha och kunna leva i en bostad som är anpassad efter individens behov.

Möjligheten att välja sin bostad och att flytta ska öka för personer som på grund av sin funktionsnedsättning har beslut om särskilt boende.

Uppsala kommun ska utreda alternativa lösningar i syfte att säkerställa att en funktionsnedsättning inte innebär ökade boendekostnader för den enskilde.

Skyddade boenden ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
7.1 Utveckla samarbete mellan brandförsvaret samt funktionsrättsrörelsen för att nå ut med information om individanpassat brandskydd för personer med funktionsnedsättning.	RÄN	OSN, RÄN, SCN, Uppsala Hem AB	2025-2026
7.2 Stärk förutsättningarna för digital delaktighet i hemmet för personer med funktionsnedsättning utifrån principen om digitalt först ⁷ samt möjligheten att nyttja välfärdsteknik och det stöd som digitaliseringen erbjuder. Detta genom att stötta individen så att de har tillgång till internet och kan tillgodogöra sig tekniken på ett informationssäkert sätt.	OSN	OSN, KTN, IFN, SCN, AMN, UBN och ÄLN	2025-2026

⁷ [policy-for-digital-transformation.pdf \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/politik-och-utveckling/utveckling/utvecklingsplaner/2025-2026/policy-for-digital-transformation.pdf)

Målområde 8 – Vardags och familjeliv

Alla personer med funktionsnedsättning och deras närstående ska ges det stöd som behövs för ett välfungerande vardags- och familjeliv. Personer med funktionsnedsättning ska ges det stöd och råd som behövs för att efter önskemål leva ett så självständigt liv som möjligt med respekt för privatlivet.

Samordning av insatser till familjer med barn med insatser från mer än en förvaltning ska utökas och förbättras. Barn med funktionsnedsättning och deras familjer ska ges stöd och insatser så att barnet upplever samma rättigheter och friheter som andra barn.

Det ska vara möjligt för personer med beslut om särskilt boende att bo tillsammans med någon annan.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
8.1 Utveckla nya och stöd befintliga, fungerande arbetssätt för samordning och möjlig samhandläggning av personer med funktionsnedsättning och deras familjer så att insatser och åtgärder kan ges på ett samlat sätt.	OSN	AMN, IFN, OSN, SCN och UBN	2025-2026
8.2 Stärk arbetet med att inkludera individer med funktionsnedsättning i framtagande och genomförande av aktiviteter som berör dem.	OSN	AMN, IFN, KTN, OSN, SCN, UBN, ÄLN, samt GSN (särskild kollektivtrafik)	2025-2026

Indikatorer

- antal samhandlagda ärenden mellan förvaltningar
- andel aktivitets- och genomförandeplaner där individer varit medskapande och medbestämmande i framtagning

Målområde 9 – Kultur, fritid, idrott och hälsa

Alla ska ges förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig kulturliv, fritidsverksamhet, idrott och hälsofrämjande aktiviteter.

Den fysiska tillgängligheten i Uppsalas kulturutbud ska öka. Fritidshem, fritidsklubbar, fritidsgårdar, lekplatser och kulturskola ska vara tillgängliga för alla barn och ungdomar.

Utbudet av och tillgängligheten till olika motionsalternativ för personer med funktionsnedsättning ska öka. Föreningar och andra aktörer som erbjuder anpassade motions- eller kulturaktiviteter ska erbjudas stöd och utbildning.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
9.1 Säkra att informationen finns om var tillgängliga lekmiljöer och utegym är lokaliserade så att personer med funktionsnedsättning kan använda dem.	GSN	IFN, GSN, PBN och UBN	2025-2026
9.2 Säkra arbetssätt som gör att kommunen når ut till personer med funktionsnedsättning som upplever ofrivillig ensamhet för att fånga upp behov och möjliggöra socialt deltagande, gemenskap eller annat som bidrar till ökat välmående för målgruppen.	OSN	KTN, IFN, ÄLN, SCN, OSN och AMN	2025-2026

Indikatorer

- Andel lekplatser och utegym där principen om universell utformning anammats och anpassningar gjorts för att öka funktionaliteten för personer med funktionsnedsättning.
- Andel besökare med funktionsnedsättning som upplever att de kan tillgodogöra sig lekplatsen eller utegymmet.
- Liv och hälsa enkäten, socialt deltagande

Uppföljning

Omsorgsnämnden är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen.

Alla nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen.

Omsorgsnämnden följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning, vilket också skett med denna handlingsplan som tagits fram av förvaltningarna i samverkan.

Som stöd i uppföljning av arbetet med handlingsplanen kan workshops/dialoger genomföras med barn, unga och vuxna brukare experter eller representation från funktionsrättsrörelsen.

Remisssex

Begreppsförteckning

Brukare - (inom socialtjänst) person som får, eller som är föremål för en utredning om att få, individuellt behovsprövade insatser från socialtjänsten.

En bland flera olika definitioner inom socialtjänstområdet är att brukare är en person som använder det offentliga välfärdssystemets tjänster. Enligt Socialstyrelsens definition är brukare en person som inte har alternativ att välja i frågan om vem som ska utföra en viss tjänst (till skillnad från en kund) men kan istället vara med och påverka insatsens utformning (till skillnad från en klient).

Inom socialpsykiatri används följande definition av brukare: Person som får vård eller stöd av olika psykiatriska eller socialpsykiatriska verksamheter.

En bredare definition för denna handlingsplan skulle kunna formuleras som: *En grupp personer med funktionsnedsättning som söker och/eller blivit beviljade insatser enligt SoL eller LSS.*

Brukareexperter är personer som utifrån egen erfarenhet av funktionsnedsättning utbildat sig till brukareexperter. En anhörig till någon som har funktionsnedsättning kan också utbildas till brukarexpert. Brukarexperten vet vad som hjälpt just hen och vad som upplevts som negativt respektive positivt i hens unika situation.

IBIC Individens behov i centrum är ett arbetssätt som används för att beskriva resurser, behov och mål för personer med behov av stöd i det dagliga livet som Socialstyrelsen tagit fram.

Kolada – KÖmmun och LAndstingsDAtabasen. Kostnadsfri databas för kommuner och regioner som samlar data utifrån bland annat nationella enkäter om upplevd kvalitet i socialtjänsten.

LSS är en förkortning för lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Samhandläggning att individer som har behov från mer än en nämnd kan få uppfatta kommunen som en samlad huvudman trots att flera nämnder hanterar ärendet.

SIP Samordnad individuell plan (SIP) syftar till att säkerställa samarbetet mellan huvudmännen så att alla, oavsett ålder eller problem, ska få sina behov tillgodosedda av vård och omsorg. Planen samordnar insatserna mellan hälso- och sjukvården och kommunen och minskar risken för att individen ska "falla mellan stolarna". Inkluderas av flera lagrum, som SOL, lag (2017:30) om hälso- och sjukvårdslag, lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård mfl.

SOL är en förkortning för Socialtjänstlagen (2001:453)

SPIS står för samordnad planering av insatser och stöd och avser samverkan inom kommunen. SPIS används när ordinarie samverkan inte fungerat och förvaltningar/verksamheter (AMF, SCF, UBF, VOF) har individärenden som behöver lösas gemensamt. Då fungerar SPIS som en strukturerad metod för att fördela ansvarsfrågan och erbjuda individen samordnat stöd.

Program för full delaktighet för personer med funktions- nedsättning

Full delaktighet – för alla

Kommunfullmäktige har beslutat om Uppsala kommuns program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Programmet ska styra arbetet med att göra Uppsala mer tillgängligt och inkluderande för alla, och möjliggöra för människor med funktionsnedsättningar att delta i samhället på lika villkor som andra.

Programmet har arbetats fram i ett nära samarbete mellan förtroendevalda i kommunen och företrädare för handikapporganisationerna. Arbetet har genomförts av full delaktighet och medverkan från alla i arbetsgruppen.

Med detta program höjer vi tillsammans ambitionsnivån för att undanröja strukturella hinder och säkerställa tillgänglighet och delaktighet för alla som bor och vistas här.

UPPSALA 12 DECEMBER 2016

Fredrik Larsson
Ordförande HSO i Uppsala kommun
(*Handikappföreningarnas samarbetsorgan*)

Marlene Burwick (s)
Kommunstyrelsens ordförande

Ett Uppsala – där alla är delaktiga

Sverige ställde sig bakom FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2008. Det innebär att Uppsala kommuns verksamheter ska vara tillgängliga för alla människor. Idag finns det strukturella hinder som utestänger människor med funktionsnedsättningar från att delta i samhället på lika villkor som andra. Därför höjer Uppsala kommun sin ambitionsnivå för att ta bort hinder och se till att kommunen är tillgänglig för alla som bor och vistas här.

Som ett led i det arbetet har Uppsala kommun tillsammans med handikappföreningarna (HSO, Handikappförbundens samarbetsorgan) arbetat fram ett funktionshinderpolitiskt program.

Programmets syfte är att skapa förutsättningar för en ökad trygghet och en större upplevelse av frihet, delaktighet och självbestämmande för personer med funktionsnedsättning. Programmet ska också visa den faktiska situationen för personer med funktionsnedsättning och motverka stigmatisering.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har fokus på icke-diskriminering och tillhör FN:s centrala konventioner om mänskliga rättigheter. Konventionen listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter på samma villkor som andra.

FN-konventionens allmänna principer i artikel 3 är:

- a) respekt för inneboende värde och individuellt självbestämmande, här ingår frihet att göra egna val och enskilda personers oberoende,
- b) icke-diskriminering,
- c) fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället,
- d) respekt för olikheter och acceptering av personer med funktionsnedsättning som en del av den mänskliga mångfalden och mänskligheten,
- e) lika möjligheter,
- f) tillgänglighet,
- g) jämställdhet mellan kvinnor och män,
- h) respekt för att barn med funktionsnedsättning har rätt att bevara sin identitet och kontinuerligt utveckla sina förmågor.

Trots att Sverige har ställt sig bakom FN-konventionen finns det fortfarande många hinder kvar för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna delta i samhället på lika villkor som andra. Hindren kan ibland leda till utanförskap och diskriminering. Att de fortfarande finns kvar beror ofta på otillräckliga kunskaper och bristande förståelse. Rätten till tillgänglighet regleras i diskrimineringslagstiftningen och bristen på tillgänglighet är sedan 2015 olaglig i Sverige.

Programmet styr vårt arbete

Det funktionshinderpolitiska programmet gäller i alla kommunens verksamheter och bolag och används för att förbättra och utveckla tillgänglighet och delaktighet i kommunen. Målet är en ökad trygghet, delaktighet och självständighet för personer med funktionsnedsättning.

Programmet ska fungera som ett underlag till Uppsala kommuns styrdokument ”Mål och budget”, nämndernas verksamhetsplaner och bolagsstyrelsernas affärsplaner. Det ska tydligt synas i alla planer hur antagna mål och delmål ska uppnås.

De övergripande målen beskriver vad som ska uppnås för att öka tillgänglighet och delaktighet. Delmålen är exempel på prioriterade områden att arbeta med för att uppnå de övergripande målen.

Programmets prioriterade målområden utgår från FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Målområdena prioriterades dels vid en medborgardialog och dels i en workshop med handikapporganisationer, politiker och tjänstemän.

Utsatta grupper får ett tydligt fokus

Kvinnor, barn och äldre är en särskilt utsatt grupp bland personer med funktionsnedsättning, vilket konstateras och erkänns i FN-konventionen. Därför ska perspektiven kring barn, äldre och jämställdhet genomgående finnas med i alla delar av Uppsala kommuns funktionshinderpolitiska arbete.

Målområden i det funktionshinderpolitiska programmet:

- Demokrati och inflytande
- Bemötande och kompetens
- Information och kommunikation
- Fysisk tillgänglighet
- Utbildning
- Arbete och sysselsättning
- Bostad
- Vardags- och familjeliv
- Kultur, fritid, idrott och hälsa.

Några viktiga begrepp

Uppsala kommun använder sig av Socialstyrelsens beskrivningar av begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder. Kommunen följer också Socialstyrelsens råd om att inte använda ordet handikapp. Ordet bör bara användas i sammansatta ord som till exempel handikappolitik och handikappforskning.

Funktionsnedsättning

Är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som orsakats av en medfödd eller förvärvad skada. (Socialstyrelsen 2013). Oavsett vilka funktionsnedsättningar en person har är det människan som står i centrum. På samma sätt som en patient inte är sin sjukdom, är inte heller en person sin funktionsnedsättning.

Funktionshinder

Funktionshinder hade tidigare samma betydelse som ordet funktionsnedsättning men Socialstyrelsen definierar det nu som: *en begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen*. Ordet beskriver de begränsningar som personer med funktionsnedsättning kan möta i sin omgivning och som påverkar tillgängligheten. (Socialstyrelsen 2013)

Tillgänglighet och delaktighet

Tillgänglighet är en förutsättning för delaktighet. När samhället är utformat med tanke på tillgänglighet kan alla delta på lika villkor – oavsett funktionsförmåga. Det gäller både inne- och utemiljö. Utöver den fysiska miljön ska också verksamheter vara utformade efter tillgänglighet och skapa de bästa förutsättningarna för delaktighet. (Myndigheten för delaktighet 2015)

Kommunikation

Kommunikation är bland annat språk, textning, punktskrift, taktil kommunikation, stor stil, tillgängliga multimedier, kompletterande och alternativa former, medel och format för kommunikation baserade på textstöd, uppläst text, lättläst språk och mänskligt tal, samt tillgänglig informations- och kommunikationsteknik. (FN-konventionen artikel 2) Teckenspråk är också ett etablerat sätt att kommunicera.

A young girl with glasses is shown in a close-up, holding a small object on a stick. The image is overlaid with a green tint. The text "Mål och delmål för full delaktighet" is written in white, bold, sans-serif font across the center of the image.

**Mål
och
delmål
för full
delaktighet**

1. Demokrati och inflytande

Övergripande mål

- En medborgare som har en funktionsnedsättning ska ha samma makt över sitt liv som medborgare utan funktionsnedsättning. Det gäller också ur barnens perspektiv.
- Alla, oavsett funktionsnedsättning, ska ha möjlighet att ta del av information och kunna föra fram sina synpunkter i Uppsala kommun.

Prioriterade delmål

- Metoder för brukarinflytande ska utvecklas och användas.
- Strukturer och system för brukarinflytande ska skapas och användas.
- Erfarenheter och kunskaper från personer med funktionsnedsättning och från brukarorganisationerna ska tas till vara, till exempel vid utbildningar och inför strategiska beslut.
- Återkommande dialog och samverkan ska ske mellan företrädare för Uppsala kommun, brukare, närstående och brukarorganisationer.
- En konsekvensanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning ska göras och dokumenteras i underlag inför politiska beslut.
- Alla medborgare ska garanteras delaktighet och tillgänglighet vid allmänna val.
- En brukarombudsman ska tillsättas. Ansvar och roll för brukarombudsmannen ska arbetas fram i samråd med HSO.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 9, 12, 13, 19, 21, 24 och 29.

2. Bemötande och kompetens

Övergripande mål

- Alla personer ska, oavsett funktionsnedsättning, bemötas med kunskap och respekt av medarbetare i kommunens samtliga verksamheter.
- Alla personer ska, oavsett funktionsnedsättning, ha reella möjligheter att bestämma i frågor som gäller dem.
- Alla personer ska, oavsett funktionsnedsättning, erbjudas personcentrerat och samordnat stöd.
- Uppsala kommun ska i samverkan med andra myndigheter förebygga att personer med funktionsnedsättning hamnar i organisatoriska mellanrum.

Prioriterade delmål

- Relevant kompetens ska säkerställas hos medarbetare vars arbete berör personer med funktionsnedsättning.
- Kompetensutveckling ska utgå ifrån brukarperspektivet när det gäller frågor om tillgänglighet och delaktighet.
- Förtroendevalda ska erbjudas utbildning i bemötande och värdegrundsfrågor när det gäller personer med funktionsnedsättning.
- Samordnad individuell plan (SIP) ska implementeras och användas.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 8, 17, 19 och 24.

3. Information och kommunikation

Övergripande mål

- I Uppsala ska alla kunna ta del av information och kommunicera utifrån sina förutsättningar.

Prioriterade delmål

- Alla ska ges förutsättningar till att använda och utveckla sin kommunikativa förmåga.
- Alla kommunala verksamheter ska arbeta för att informera på ett sätt som når alla, oavsett funktionsnedsättning.
- Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) ska utvecklas, användas och spridas inom Uppsala kommuns verksamheter.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 9, 19, 21 och 29.

4. Fysisk tillgänglighet

Övergripande mål

- I Uppsala ska alla tryggt kunna förflytta sig, vistas i och använda stadens inne- och utemiljö.

Prioriterade delmål

- Tillgängligheten ska öka i offentliga lokaler.
- Resor med färdtjänst och andra samhällsbetalda resor, som till exempel skolskjuts, ska vara trygga, pålitliga och ändamålsenliga för den enskilde individen.
- Antalet handikapparkeringar ska öka.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 9, 19, 20 och 30.

5. Utbildning

Övergripande mål

- Alla barn, ungdomar och vuxna ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att både nå kunskapsmålen och använda sin kunskap och förmåga i vardagslivet.

Prioriterade delmål

- Utbildningsmiljön ska vara utformad så att alla kan delta, oavsett funktionsnedsättning.
- Utbildningsmiljön ska även vara tillgänglig för vårdnadshavare och besökare.
- Möten mellan elever från olika skolformer ska främjas för att motverka stigmatisering av barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 7, 8, 9, 24 och 26.

6. Arbete och sysselsättning

Övergripande mål

- Allas arbetsförmåga ska tas tillvara.
- Uppsala kommun ska vara ett föredöme som arbetsgivare, och arbeta för att privata arbetsgivare också tar sitt ansvar, så att personer med funktionsnedsättning ska kunna hitta, få och behålla ett arbete.
- Uppsala kommun ska stärka möjligheten till meningsfull sysselsättning för personer med funktionsnedsättning som försvårar ett ordinarie arbete.

Prioriterade delmål

- Möjligheterna till anpassade arbetsuppgifter och arbetstider ska öka för att alla ska kunna arbeta efter sina egna förutsättningar.
- Möjligheter till anpassade eller alternativa arbetsplatser ska öka.
- Tillgången till praktikplatser för personer med funktionsnedsättning ska öka, exempelvis för gymnasiesärskolans elever.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 19, 26 och 27.

onsdag

Torsdag

Bankmöte
10.15

Planera
veckomatsplan

Ta buss 29
till badet
klockan 14.08

Gör inköpslistan

badet
A

7. Bostad

Övergripande mål

- Alla ska ha och kunna leva i en bostad som är anpassad efter individens behov.

Prioriterade delmål

- Tillgängligheten och användbarheten av nyproducerade bostäder ska säkerställas av Uppsala kommun.
- Möjligheten att välja och byta bostad ska öka för personer som på grund av sin funktionsnedsättning har beslut om särskilt boende.
- Uppsala kommun ska utreda alternativa lösningar för att säkerställa att en funktionsnedsättning inte innebär ökade boendekostnader för den enskilde.
- Skyddade boenden ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 6, 9, 16, 19 och 28.

8. Vardags- och familjeliv

Övergripande mål

- Alla personer med funktionsnedsättning och deras närstående ska få det stöd som behövs för ett väl fungerande vardags- och familjeliv.

Prioriterade delmål

- Personer med funktionsnedsättning ska få det stöd och råd som behövs för att efter sina önskemål leva ett så självständigt liv som möjligt med respekt för sitt privatliv.
- Barn med funktionsnedsättning och deras familjer ska få stöd och insatser så att barnet upplever samma rättigheter och friheter som andra barn.
- Samordningen av insatser till familjer med barn med omfattande funktionsnedsättningar ska utökas och förbättras.
- Det ska vara möjligt för personer som har beslut om särskilt boende att bo tillsammans med någon.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 8, 17, 19, 22, 23 och 28.

9. Kultur, fritid, idrott och hälsa

Övergripande mål

- Alla ska ha samma förutsättningar att kunna delta i och tillgodogöra sig kulturliv, fritidsverksamhet, idrott och hälsofrämjande aktiviteter.

Prioriterade delmål

- Den fysiska tillgängligheten ska öka i Uppsalas kulturutbud.
- Fritidshem, fritidsklubbar, fritidsgårdar, lekplatser och kulturskola ska vara tillgängliga för alla barn och ungdomar.
- Tillgängligheten och utbudet av olika motionsalternativ ska öka för personer med funktionsnedsättning.
- Föreningar och privata aktörer som erbjuder anpassade motions- eller kulturaktiviteter ska erbjudas stöd och utbildning.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 19, 25, 26, 28 och 30.

Ansvar, uppföljning och revidering av programmet

Kommunstyrelsen ansvarar för det funktionshinderpolitiska programmet och har det övergripande ansvaret för att följa upp och utvärdera programmet. För att kommunstyrelsen ska kunna bedöma om de prioriterade delmålen har uppnåtts har en särskild handlingsplan tagits fram. I den beskrivs vilka nämnder och bolag som ansvarar för att arbeta med de prioriterade delmålen i programmet. Alla nämnder och bolag ska varje år till kommunstyrelsen redovisa resultatet av sitt arbete för att uppfylla de uppställda målen.

Programmet gäller tills vidare och revideras vid behov. Utvärdering av programmet ska ske tillsammans med handikapporganisationerna.

Referensdokument

Internationellt

FN-konventionen om mänskliga rättigheter.

FN-konventionen om barnets rättigheter.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Nationellt

Diskrimineringslag (2008:576, 2014:958)

Lag om färdtjänst (1997:736)

Lag om handikappanpassad kollektivtrafik (1979:558)

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Plan- och bygglag (2010:900)

Regeringens strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige I/I 2010.

Regeringens strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011–2016.

Socialtjänstlag (2001:453)

Socialstyrelsen (2015). Frågor och svar om funktionsnedsättning och funktionshinder, användningen av begreppen.

Socialstyrelsen (2016). Termbanken.

Skolverket (2016). Hela lärmiljön avgörande för en inkluderande skola.

Statens folkhälsoinstitut (2008). Grunderna för folkhälso- och handikappolitik.

Uppsala kommun

Uppsala kommun, Mål och budget 2016 med plan för 2017–2018.

